

OHJE EUROOPAN KULTTUURIPERINTÖTUNNUKSEN HAKEMISEEN ESIVALINTA SUOMESSA 2024

1. Johdanto

Euroopan kulttuuriperintötunnus (European Heritage Label) on Euroopan unionin alainen kulttuuriperintötoimi. Tunnuksen tavoitteena on jakaa tietoa Euroopan historiasta, arvoista ja unionin rakentamisesta sekä yhteisestä, monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä.

Euroopan komissio on myöntänyt eurooppalaisia kulttuuriperintötunnuksia vuodesta 2013 alkaen. Tunnus voidaan myöntää EU:ssa sijaitseville kohteille, jotka ovat Euroopan historian, kulttuurin ja yhdentymisen kannalta avainasemassa. Lisäksi kohteita tulee kehittää pedagogisen hankkeen kautta. Vuoteen 2024 mennessä tunnus on myönnetty 67 kohteelle 20 eri maassa. Tunnuksia on myönnetty esimerkiksi museoille, arkeologisille kaivauksille, muistomerkeille, arkistoille sekä erilaisille aktiivisesti toimiville instituutioille.

Suomi liittyi mukaan kulttuuriperintötunnukseen vuonna 2018. Museovirasto vastaa tunnuksen kansallisesta koordinoinnista. Nyt järjestetään kolmas hakumahdollisuus suomalaisille kulttuuriperintökohteille. Suomella on kaksi Euroopan kulttuuriperintötunnuksen saanutta kohdetta: Jyväskylän yliopiston Seminaarimäen kampus ja tasa-arvoinen koulutus (2022) ja Kalevala – elävä eeposperinne (2024).

Nämä tarkentavat ohjeet koskevat vuoden 2024 kansallista hakua Suomessa.

2. Hakuprosessi Suomessa

Jäsenvaltiot vastaavat kohteiden esivalinnasta kansallisella tasolla, jonka jälkeen on mahdollista osallistua lopulliseen valintamenettelyyn EU:n tasolla. Jokainen jäsenvaltio valitsee enintään kaksi kohdetta kunakin valintavuonna.

Keväällä 2024 Museovirasto avaa suomalaisille kohteille mahdollisuuden osoittaa kiinnostuksensa hakea Euroopan kulttuuriperintötunnusta. Kohteiden edustajien tulee vastata Museoviraston laatimaan kyselyyn **12.6.2024 mennessä klo 16 mennessä**. Kysely on tämän ohjeen liitteenä kohdassa 7. Lisäksi hakijat täyttävät itsearviointilomakkeen, jota ei kuitenkaan lähetetä Museovirastoon.

Vastausten perusteella ja kulttuuriperintötunnuksen ohjausryhmän suosituksesta Museovirasto tekee opetus- ja kulttuuriministeriölle esityksen ehdotuksen yhdestä kohteesta, joka parhaiten vastaa Euroopan komission kulttuuriperintötunnukselle asettamia kriteereitä ja joilla olisi parhaat edellytykset saada tunnus. Päätöksen tekee opetus- ja kulttuuriministeriö.

Tämän jälkeen valittua kohdetta edustavat tahot lähtevät valmistelemaan varsinaista englanninkielistä hakemusta, joka lähetetään **Euroopan komissioon 1.3.2025**. Museovirasto tukee hakijatahoja esitysten valmistelussa. Sisällöllinen vastuu hakemusten valmistelusta on ehdotettavia perinteitä hallinnoivilla tai niitä harjoittavilla tahoilla, jotka valitsevat keskuudestaan hakemusta koordinoivan tahon. Hakemusta tulee valmistella osallistamalla suunnitteluun aiheeseen liittyviä tahoja laaja-alaisesti. Hakemus tulee toimittaa Museovirastolle kommentoitavaksi marraskuun 2024 loppuun mennessä.

Museovirasto toimittaa hakemuslomakkeen komissiolle viimeistään valintamenettelyvuoden 1. päivänä maaliskuuta. Hakemus toimitetaan komissiolle englanninkielisenä. Museovirasto vastaa tarvittaessa hakemuksen kääntämisestä.

Hakemusprosessi sinällään tulee vaatimaan resursseja hakemusta koordinoivalta taholta. Nämä henkilö- ja taloudelliset resurssit tulee löytyä hakijalta itseltään tai hakijan on haettava siihen ulkopuolista rahoitusta.

3. Valinta EU:n tasolla

Puolueeton eurooppalainen asiantuntijaraati suorittaa kohteiden lopullisen valinnan Euroopan komission alaisuudessa. Raati arvioi hakemuslomakkeet toimen tavoitteiden ja kriteereiden perusteella. Raati voi tarvittaessa pyytää komission välityksellä lisätietoja tunnusta hakevilta kohteilta.

Eurooppalainen raati laatii jokaisena valintavuonna raportin, joka toimitetaan komissiolle viimeistään vuoden loppuun mennessä. Raportissa on esitettävä suositus tunnuksen myöntämisestä, ja sen on sisällettävä myös lyhyt arvio kaikista esivalinnassa valituiksi tulleista kohteista sekä perustelut kohteiden valinnalle tai valitsematta jättämiselle. Tunnusta hakevilla kohteilla ei ole oikeutta hakea muutosta eurooppalaisen raadin suositukseen. Edellisten vuosien raportteihin voit tutustua komission sivuilla, linkit löytyvät tämän ohjeen kohdasta 6.

Euroopan komission nimeää valitut kohteet keväällä 2026 ottaen huomioon raadin suosituksen. Mikäli kohde ei tule valituksi, on uusi hakemus esivalintaa varten mahdollista toimittaa seuraavina vuosina.

4. Kriteerit

Euroopan kulttuuriperintötunnus voidaan myöntää kohteille, joilla on vahva symbolinen eurooppalainen arvo, ja jotka korostavat Euroopan yhteistä historiaa ja Euroopan unionin rakentamista sekä Euroopan yhdentymisen perustana olevia eurooppalaisia arvoja ja ihmisoikeuksia.

Tunnus myönnetään seuraavien kolmen kriteerin perusteella:

1. kohteen symbolinen eurooppalainen arvo (täytettävä yksi tai useampi tekijä)
 - Kohteen rajat ylittävä tai yleiseurooppalainen luonne.
 - Kohteen asema ja rooli Euroopan historiassa ja yhdentymisessä sekä kohteeseen liittyvät merkittävät eurooppalaiset tapahtumat, henkilöt tai suuntaukset.
 - Kohteen asema ja rooli Euroopan yhdentymisen perustana olevien yhteisten arvojen kehittämisessä ja edistämisessä.

2. Hanke, jota esitetään kohteen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämiseksi
 - tietoisuuden lisääminen kohteen eurooppalaisesta merkityksestä
 - erityisesti nuorille tarkoitettujen opetuksellisten koulutustoimien järjestäminen, joilla lisätään tietämystä Euroopan yhteisestä historiasta ja perinnöstä
 - monikielisyys edistäminen ja kohteen monikielisen saavutettavuuden parantaminen
 - osallistuminen tunnuksen saaneiden kohteiden verkostojen toimintaan kokemusten vaihtamiseksi ja yhteisten hankkeiden käynnistämiseksi
 - kohteen tunnettuuden ja kiinnostavuuden lisääminen Euroopan mittakaavassa uuden teknologian sekä digitaalisten ja interaktiivisten keinojen avulla sekä hakemalla synergiaa muiden eurooppalaisten aloitteiden hankkeiden kanssa.

3. Tunnusta hakevien kohteiden on osoitettava, että niillä on vaadittavat toiminnalliset valmiudet ehdotetun hankkeen toimeenpanoon kaikkien seuraavien osatekijöiden osalta:
 - Kohdetta hoidetaan moitteettomasti, sillä on yleinen hallinnointisuunnitelma sekä mahdollinen kehittämissuunnitelma tulevia vuosia varten.
 - Kohteen säilyttäminen ja siirtäminen tuleville sukupolville varmistetaan voimassa olevien suojelujärjestelmien mukaisesti.
 - Kohteen kävijäpalvelujen kuten historian esitleminen, kävijätiedotus ja opasteet ovat laadukkaita. Varmistetaan mahdollisimman laaja yleisön pääsy kohteeseen.
 - Kohteessa kiinnitetään erityistä huomiota nuoriin kävijöihin.
 - Kohdetta markkinoidaan kestäväenä matkailukohteena. Kohteen hallinnointi on mahdollisimman ympäristöystävällistä.
 - Kohteelle kehitetään johdonmukainen ja kattava viestintästrategia, jossa korostetaan kohteen eurooppalaista merkitystä.

Tarkemmat tiedot löytyvät Euroopan komission hakuohjeesta.

5. Aikataulu 2024 - 2025

Huhtikuu: Aiehaku aukeaa

Toukokuu: webinaari hakemisesta ja edellisten kohteiden kokemuksista

12.6.2024: Aiehaku sulkeutuu klo 15.00.

Kesäkuu: ohjausryhmä keskustelee hakemuksista, palautetta annetaan kaikille hakijoille sähköpostitse.

15.8.2024: hakijoilla on mahdollisuus lähettää paranneltu hakemus Museovirastoon. Ohjausryhmä keskustelee hakemuksista ja Museovirasto tekee esityksen parhaasta kohteesta perusteluineen opetus- ja kulttuuriministeriöön

Syyskuu: opetus- ja kulttuuriministeriö tekee päätöksen kohteesta, johon liittyvää hakemusta yhteisöt lähtevät laatimaan

Syyskuu – marraskuu: valmistelevien tahojen osallistavia prosesseja, seminaareja ja työpajoja, joissa sidosryhmät osallistuvat hakemuksen laatimiseen. Aiehaussa valittu kohde työstää hakemusta.

Joulukuu: hakemus kommenteille Museovirastoon, ohjausryhmälle sekä opetus- ja kulttuuriministeriöön

Tammikuu - helmikuu 2025: hakemuksen hiomista ja käännökset

1.3.2025 hakemus perillä Euroopan komissiossa

6. Hyödyllisiä linkkejä

- Museoviraston sivusto tunnuksesta www.kulttuuriperintotunnus.fi
- Euroopan komission *European Heritage Label*- sivusto https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/heritage-label_en
- Euroopan komission hakuohje https://www.museovirasto.fi/uploads/EHL_GUIDELINES_SITES.pdf
- Eurooppalaisen raadin valintaraportti 2021 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/23014a0c-bad5-11ec-b6f4-01aa75ed71a1>
- Eurooppalaisen raadin valintaraportti 2019 https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/content/european-heritage-label-2019-selection-report_en
- Eurooppalaisen raadin valintaraportti 2017 https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/library/ehl-2017-panel-report_en.pdf

7. Aiehaku Euroopan kulttuuriperintötunnuksen saamiseksi

Vastaa oheisiin kysymyksiin ja lähetä tiedosto Museovirastolle **12.6.2024 klo 16** mennessä osoitteeseen leena.marsio@museovirasto.fi. Lisätietoja antaa erikoisasiantuntija Leena Marsio sähköpostitse tai puhelimitse +358 29533 6017.

Kysymykset (suluissa ohjeelliset merkkimäärät)

1. Kohteen nimi
2. Hakemusta koordinoiva taho/ henkilö ja yhteystiedot
3. Yhteistyökumppanit yhteystietoineen
4. Minkä tyyppistä kohdetta haette? (yksittäinen/temaattinen/ rajat ylittävä)
5. Lyhyt kuvaus ehdotettavasta kohteesta. (500– 2000 merkkiä)
6. Miten kohde täyttää tunnuksen saamiseksi vaadittavat kolme kriteeriä? Ks. itsearviointilomakkeen kohta 1. (500– 2000 merkkiä)
7. Kuvaile lyhyesti hanketta, jonka avulla kohdetta on tarkoitus kehittää. Miten hanke resursoidaan? Ks. itsearviointilomakkeen kohta 2. (500– 2000 merkkiä)
8. Kuka tai ketkä toteuttavat hakuprosessin, millä resursseilla sekä aikataulu vuodelle 2024?
9. Mikä puoltaisi juuri tämän kohteen valitsemista Suomen ensimmäiseksi tunnuksen saajaksi? (max. 2000 merkkiä)